

Uppföljning av 2019 års granskningar

Upplands Väsby
Februari 2022

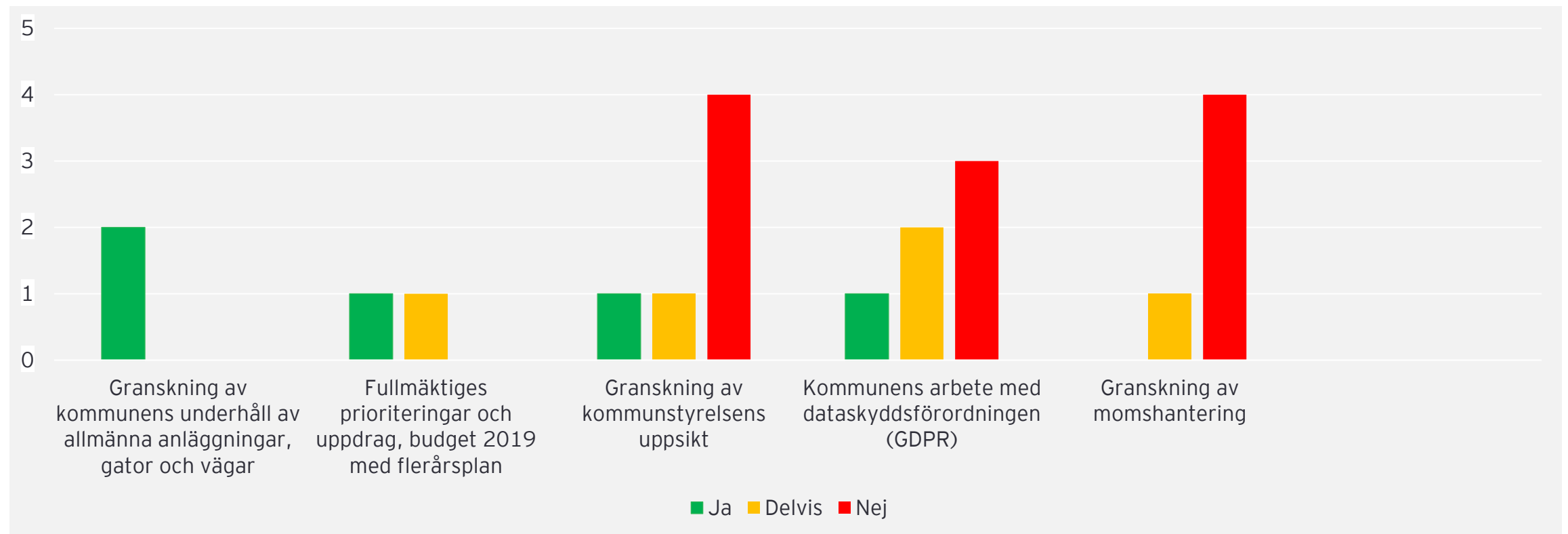
The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna följt upp ett urval av de fördjupade granskningar som genomfördes i kommunen under 2019.

Sammanfattningsvis bedöms kommunen i särskilt stor utsträckning inte ha beaktat revisorernas iakttagelser och rekommendationer, samt vidtagit relevanta åtgärder av lämnade rekommendationer. I några fall konstaterar vi att ett arbete pågår och att en del rekommendationer därför inte har beaktats fullt ut. I flera fall har revisionens rekommendationer varken beaktats eller åtgärdats. I tabellen nedan redovisas en sammanställning av uppföljningen med angivelse av huruvida åtgärder vidtagits till följd av lämnade rekommendationer för respektive styrelse/utskott.

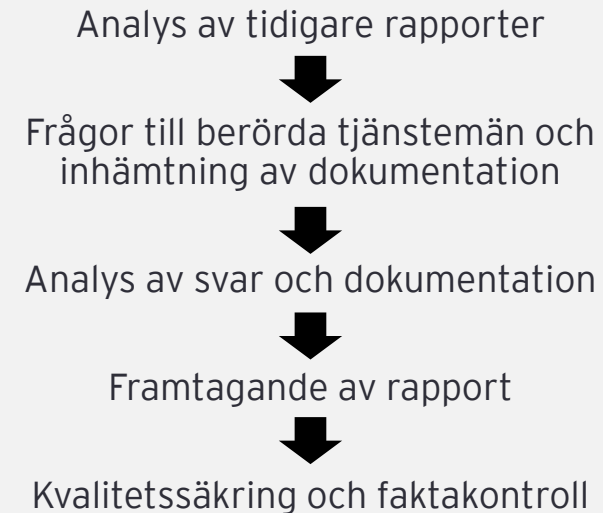
Syfte och genomförande

Syftet med uppföljningen är att bedöma om de åtgärder som vidtagits inom identifierade förbättringsområden samt resultaten som uppnåtts är tillräckliga utifrån revisorernas givna rekommendationer.

Granskningar

1. Granskning av kommunens underhåll av allmänna anläggningar, gator och vägar
2. Fullmäktiges prioriteringar och uppdrag, budget 2019 med flerårsplan
3. Granskning av kommunstyrelsens uppsikt
4. Kommunens arbete med dataskyddsförordningen (GDPR)
5. Granskning av momshantering

Genomförande

Granskning av kommunens underhåll av allmänna anläggningar, gator och vägar

Sammanfattning och rekommendationer i juni 2019

Syftet med granskningen var att bedöma om det finns ändamålsenliga planer och analyser som säkerställer drift och underhåll vad gäller fastigheter, gator och vägar.

Revisorernas sammanfattande bedömning var att kommunstyrelsen och teknik- och fastighetsutskottet säkerställt att det finns planer och strategier för att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattningar och i rätt tid.

Kommunstyrelsen och teknik- och fastighetsutskottet rekommenderades att:

1. Tydligare bedöma utgift för och kvalitet på investeringar i förhållande till framtida driftkostnader för fastigheter samt gator och vägar.
2. Se över verksamheternas (hyresgästens) ansvar för underhållsåtgärder avseende fastigheter så att det idag eftersatta underhållet minskar.

Styrelsens/utskottets svar i oktober 2019

Kommunstyrelsen:

1. Under 2019 har en översyn av kommunens investeringsprocess inletts i syfte att förtydliga kopplingen mellan investeringar och dess driftkostnader påbörjats. En reviderad process bedöms vara implementerad i samband med flerårsplan 2021-2023.
2. Kommunledningskontoret har i samverkan med kontoret för samhällsbyggnad och övriga kontor tagit fram ett förslag till ny lokalförsörjningspolicy och fastighetsstrategi. Förslaget tar bl.a. sikte på att förtydliga ansvaret för underhållsåtgärder avseende fastigheter så att det idag eftersatta underhållet minskar. Fastighetsägaren får ansvaret för att besluta om och genomföra allt fastighetsunderhåll hos hyresgäster som är kommunala utförare. Samma möjligheter erbjuds privata hyresgäster i kommunens fastigheter men är inte tvingande. Ansvaret för finansieringen kommer även fortsatt att ligga på hyresgästen.

Teknik- och fastighetsutskottet:

1. Kontoret svarar att behovet av medel för teknik- och fastighetsutskottets del har preciserats i förutsättningar till flerårsplan. En utökning av reinvesteringsmedel för gator och vägar har tillförts teknik- och fastighetsutskottets budget, men medel för ökade volymer och driftkostnader har inte tillförts. För att upprätthålla den efterfrågade nivån krävs att medel tas från andra delar av teknik- och fastighetsutskottets verksamhet eller att budgeten utökas.
2. Kontoret konstaterar att teknik- och fastighetsutskottet, i frågan om fastighetens underhåll, inte har rådighet över frågan om det underhåll som hyresgästen ansvarar för. Kontoret delar revisionens slutsats att det finns ett behov av att tydliggöra effekten av ett bristande underhåll.

Granskning av kommunens underhåll av allmänna anläggningar, gator och vägar

Uppföljning 2021

Kommunstyrelsen:

1. En reviderad investeringspolicy och process har beslutats och implementerats i samband med flerårsplanen 2021-2023.
2. En reviderad lokalförsörjningspolicy och fastighetsstrategi har beslutats och implementerats. I enlighet med dessa får fastighetsägaren ansvaret för att besluta om och genomföra allt fastighetsunderhåll hos hyresgästen som är kommunala utförare. Samma möjligheter erbjuds privata hyresgäster i kommunens fastigheter men är inte tvingande. Ansvaret för finansieringen ligger även fortsatt på hyresgästen.

Teknik- och fastighetsutskottet:

1. En utökning av reinvesteringsmedel för gator och vägar samt ökade volymer och driftkostnader har tillförts teknik- och fastighetsutskottets budget.
2. Kontoret har i enlighet med beslutad lokalförsörjningspolicy och fastighetsstrategi fått rådighet över frågan om det underhåll som hyresgästen ansvarar för och de större välfärdskontoren har i budget för 2020 och framåt fått finansiering för den driftskostnad underhållsåtgärderna föranleder.

Bedömning

Kommunstyrelsen:

1. Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. I den reviderade investeringspolicyn beaktas bl.a. utgift för och kvalitet på investeringar i förhållande till framtida driftkostnader för fastigheter samt gator och vägar.
2. Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. En reviderad lokalförsörjningspolicy och fastighetsstrategi har beslutats och implementerats. Verksamhetens (hyresgästens) ansvar har setts över.

Teknik- och fastighetsutskottet:

1. Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats.
2. Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats.

Fullmäktiges prioriteringar och uppdrag, budget 2019 med flerårsplan

Sammanfattning och rekommendationer i juni 2019

Syftet med granskningen var att bedöma om styrelse och nämnder har tydliga planer, strategier och uppföljningsstrukturer för att säkerställa att fullmäktiges mål uppnås och att uppdragen genomförs.

Revisorernas sammanfattande bedömning var att målstyrningsprocessen till stora delar är ändamålsenlig, samt att det finns ett etablerat system för uppföljning av måluppfyllelse. Vissa utvecklingsområden identifierades dock.

Kommunstyrelsen rekommenderades att:

1. Se över internkontrollreglementet från 2007 att det uppdateras och anpassas till fastställd styrmodell, bland annat avseende riskbedömningar kring mål, uppdrag och prioriteringar.

Styrelsens svar i augusti 2019

Kommunstyrelsen:

1. Internkontrollreglementet avses att upphävas. Kommunen anser att nuvarande beskrivning av internkontrollen i Beskrivning av ledningssystemet är tillräckligt informativt tillsammans med anvisningar i Stratsys för intern kontroll. Den interna kontrollen utförs främst genom stickprov i olika kontroller men vid behov där stickprov eller annan indikation på att processerna fungerar bristfälligt läggs lämpliga kontroller till. Inför 2020 införs intern kontroll på enhetsnivå vilket för att specifika kontroller ska kunna anpassas mer till att kontrollera rätt saker i respektive verksamheter. Vad gäller riskbedömningar av mål och uppdrag anser kommunledningskontoret att det hanteras i uppföljningsrapporter och måldialoger i vilka även prioriteringar sker i förekommande fall. Inför att verksamhetsplanerna görs genomför nämnderna en omvärldsanalys som ger inspel till prioritering av mål, handlingsplaner och intern kontroll. Den omarbetade styrmodellen ska vara mindre omfattande gällande målstyrningen och därmed lägga mer tyngdpunkt på att leverera det som beslutas i respektive verksamhetsplan. Tanken är också att verksamheterna under året ska få bättre förutsättningar att analysera prognosticerad måluppfyllelse och sätta till mer kraft om målen riskeras att inte uppnås (se till att göra de saker som ger effekt). Detta kan behöva utvecklas allt eftersom de kontorsdialoger som genomförs vid varje delårsrapport.

Fullmäktiges prioriteringar och uppdrag, budget 2019 med flerårsplan

Sammanfattning och rekommendationer i juni 2019

Kommunstyrelsen rekommenderades vidare att:

2. Formalisera processbeskrivningen kring ledning och styrning.

Styrelsens svar i augusti 2019

Kommunstyrelsen:

2. Kommunledningskontoret delar revisorernas uppfattning. Kommunstyrelsen fattade i verksamhetsplan för 2019 beslut att genomföra projektet effektivare styrmodell för att bland annat möta detta behov. Projektet har genom att ta ett mer övergripande helhetsgrepp över hela ledningssystemet tagit fram en Beskrivning av ledningssystemet. På övergripande nivå har denna beskrivning fastställts i beslut om flerårsplan 2020-2022. Där till har en mer omfattande hanteringsanvisning tagits fram för att förtydliga dess betydelse och hur det ska användas i organisationen. Dokumentet har överlämnats till kommundirektören för beslut inför arbetet med nämndernas verksamhetsplaner för 2020. Kommunledningskontoret svarar att det är viktigt att ett dokument om ledning och styrning ägs av kommundirektören och för att det ska få genomslag i organisationen.

Fullmäktiges prioriteringar och uppdrag, budget 2019 med flerårsplan

Uppföljning 2021

Kommunstyrelsen:

1. Kommunledningskontoret svarar att internkontrollen har fungerat väl på nämndnivå genom anvisningar i kommunens stöd för ledningssystemet som bygger på de mål med internkontrollen som finns beskrivet i Beskrivning av ledningssystemet. Nämnderna har möjligheten att skjuta ut kontrollmoment till berörda enheter för kvalificerad kontroll utifrån grunduppdragets utformning, bedömningen ligger på nämndnivå och kan rimligen inte styras centralt. Samtliga nämnder presenterar risker och kontrollmoment enligt ordinarie rapporteringsrutin (T1, T2 och ÅR). Det är upp till respektive nämnd att följa upp risker och uppföljningar med respektive ledningsgrupp per kontor.
2. Av kommunledningskontorets svar framgår att den nuvarande formaliserade processbeskrivningen (den hanteringsanvisning som finns beskriven i svar från 2019) inte bedöms vara aktuell. Kommunledningskontoret hänvisar istället dels till KF:s mål och budget med flerårsplan där ledningssystemet finns beskrivet, dels till ett pågående arbete att formalisera en ny, mer aktuell, processbeskrivning kring ledning och styrning som ska dokumenteras i adekvata styrdokument.

Bedömning

Kommunstyrelsen:

1. Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Internkontrollreglementet har inte uppdaterats enligt rekommendationen. Däremot har det gamla internkontrollreglementet upphävts, och ersatts av anvisningar i kommunens stöd för ledningssystemet enligt fastställd styrmodell.
2. Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. Det finns processbeskrivningar av ledning och styrning, dock inte formaliserade. Vi noterar att ett arbete pågår.

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt

Sammanfattning och rekommendationer i juni 2019

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen utövar uppsikt över kommunens nämnder och bolag i enlighet med kommunallagens bestämmelser samt om den uppsikt som utövas är effektiv.

Revisorernas sammanfattande bedömning var att uppsikten delvis utökas på ett ändamålsenligt sätt. Samtidigt bedömdes det finnas ett antal förbättringsområden som bör övervägas för att kunna utforma en mer proaktiv och effektiv uppsikt. Framförallt bedömdes uppsikten kunna drivas på ett mer medvetet, förebyggande och effektivt sätt genom att kommunstyrelsen definierar vad uppsikten innebär och vad den ska riktas emot samt tydliggör allmänna och specifika krav på informationsinhämtningen och hur dialog ska föras med nämnder och bolag.

Kommunstyrelsen rekommenderades att:

1. Definiera uppsiktens innebörd och innehåll.
 - a) Vad uppsikten ska inriktas mot och hur den ska genomföras.
 - b) Vilken information som behövs från verksamheterna för att fullgöra uppsikten.
 - c) Hur information ska samlas in och redovisas till kommunstyrelsen.
 - d) Vilka åtgärder som kommunstyrelsen vid behov kan vidta tillsammans med en strategi för hur kommunstyrelsen ska agera då avvikelser framkommer.

Styrelsens svar i augusti 2019

Kommunstyrelsen:

1. Saknar svar.
 - a) ...
 - b) ...
 - c) ...
 - d) ...

Granskning av kommunstyrelsens uppsikt

Sammanfattning och rekommendationer i juni 2019

Kommunstyrelsen rekommenderades fortsättningsvis att:

2. Besluta om riktlinjer för kommunstyrelsens uppsikt som tydliggör uppsiktens inriktning, omfattning, genomförande och återrapportering.
3. Säkerställ att kommunstyrelsen i ett beslut tar ställning om den verksamhet som bolagen bedrivit under året har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
4. Överväg om bolagen ska omfattas av reglemente för intern kontroll.
5. Om det är bolagens avsikt att AB Väsbyhem ska följa kommunens styrdokument bör det överföras i form av ett ägardirektiv.
6. Överväg att införa krav på att AB Väsbyhem ska upprätta en årlig bolagsstyrningsrapport.

Styrelsens svar i augusti 2019

Kommunstyrelsen:

2. Saknar svar.
3. Saknar svar.
4. Saknar svar.
5. Saknar svar.
6. Saknar svar.

Granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppföljning 2021

Kommunstyrelsen:

1. Ansvaret för uppsiktsplikten ligger på kommunstyrelsen, genomförs av kommunledningskontorets stab i samarbete med ekonomiavdelningen och;
 - a) inriktas mot kontinuerlig uppföljning av mål, uppdrag, handlingsplaner och ekonomisk uppföljning för respektive nämnd.
 - b) utgörs av information kring ekonomiska förutsättningar samt verksamhetens förutsättningar redovisad per mål, uppdrag och handlingsplan
 - c) struktureras och samlas in medelst rapporter i ett digitalt stöd. Rapporterna granskas av delar av kommunledningskontorets stab samt controllers från ekonomiavdelningen. I dialogformat presenteras resultatet av granskningen för respektive kontor för att vidare presenteras för nämndens politiska ledning. Vid kommunstyrelsens sammanträde presenteras en övergripande sammanställning vid slutet av respektive rapporteringsperiod (T1, T2, ÅR).
 - d) vid avvikelserapportering sätts särskilda insatser in, där t.ex. ekonomisk uppföljning avhandlas enskilt med respektive kontor för vidare presentation för nämnd.
2. Riktlinjer för kommunstyrelsens uppsikt kring uppsiktens inriktning, omfattning, genomförande och åiterrapportering är till delar tillgodosedd i dokumentation kring ledningssystemet, samt avses att kompletteras under 2021/22. Kommunledningskontoret uppger att Väsbyhem ingår i kommunkoncernen och behandlas såsom nämnderna enligt svar i fråga 1. Bolaget lämnar inte någon separat rapport men behandlas i övrigt enligt samma modell med dialoger vid rapporttillfälle samt rapportering direkt i kommunens förvaltningsberättelse (även delårsbokslut 2 samt i flerårsplan med budget).

Bedömning

Kommunstyrelsen:

1. Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Uppsiktspliktens innebörd och innehåll har definierats.
2. Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. I dokumentation kring ledningssystem är kommunstyrelsens uppsiktsplikt delvis definierad, men kan utvecklas. Kommunledningskontoret avser att göra detta framgent.

Granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppföljning 2021

Kommunstyrelsen:

3. Kommunledningskontoret uppger att Väsbyhem ingår i kommunkoncernen och behandlas såsom nämnderna enligt svar i fråga 1. Bolaget lämnar inte någon separat rapport men behandlas i övrigt enligt samma modell med dialoger vid rapporttillfälle samt rapportering direkt i kommunens förvaltningsberättelse (även delårsbokslut 2 samt i flerårsplan med budget).
4. Ett övervägande om att bolagen ska omfattas av reglemente för intern kontroll har inte gjorts. Ägaren har hittills bedömt att bolagets egen internkontroll är tillräcklig.
5. Kommunledningskontoret uppger att ägardirektivet kommer att ses över i samband med ny mandatperiod.
6. Ett övervägande om att införa krav på att Väsbyhem ska upprätta en årlig bolagsstyrningsrapport har inte skett. Kommunstyrelsen uppger att övervägandet kommer att ske i samband med översyn av ägardirekt i samband med ny mandatperiod.

Bedömning

Kommunstyrelsen:

3. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats. Enligt KL 6 kap. 9 § ska styrelsen i årliga beslut för kommunala bolag pröva om den verksamhet som bedrivits under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Ett sådant beslut har vi inom ramen för den uppföljande granskningen inte noterat.
4. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats.
5. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats. Vi noterar dock att ägardirektivet enligt kommunledningskontoret kommer att ses över i samband med ny mandatperiod.
6. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats. Vi noterar dock att kommunledningskontoret uppger att övervägandet kommer att ske i samband med svar på fråga 5.

Granskning av kommunens arbete med dataskyddsförordningen (GDPR)

Sammanfattning och rekommendationer i oktober 2019

Syftet med granskningen var att undersöka hur kommunen arbetar med dataskyddsförordningen (GDPR) och hur kommunens mognad ser ut avseende de åtgärder som förordningen stipulerar.

Resultat och mognadsnivåer inom 18 olika områden bedömdes på en mognadsskala från 1-5 där genomsnittet var 3,8 i utfall. Brister - delvis väsentliga - identifierades inom flera områden. Några observationer av grundläggande allvarigare karaktär noterades.

Kommunstyrelsen rekommenderades att åtgärda dessa brister skyndsamt:

1. Det saknas en person som ansvarar för att åtgärda befintliga och delvis identifierade gapen i kommunens arbete med dataskyddsförordningen.
2. Det saknas en uppdaterad informationssäkerhetspolicy och uppdaterade riktlinjer för informationssäkerhet som är utformade enligt dataskyddsförordningens krav och som kan vara utgångspunkt till formella interna granskningar av styrande dokument för integritetsskydd.
3. Det saknas en rutin som säkerställer att internutbildningar om dataskyddsförordningen uppdateras över tid och sker vid nyanställning.

Styrelsens svar i december 2019

Kommunstyrelsen:

1. Kommunstyrelsen beskriver att man, likt övriga nämnder, har behov av en utpekad representant för personuppgiftsansvar. Rollen koordinerar inkommande förfrågningar enligt dataskyddsförordningen för respektive nämnd. Kommunledningskontorets representant har även ett utökat ansvar att utveckla processer och rutiner för hantering av dataskyddsförfrågningar samt se till att övriga nämnders arbete genomförs i enlighet med lag och god praxis. Kommunstyrelsens personuppgiftsombud ska tillsättas under hösten 2019.
2. Kommunledningskontoret har utsett kanslienheten som ansvarig för kommunens informationssäkerhetsarbete. Kansliets arbete tar vid med att landa den nya informationssäkerhetspolicy som var på remiss i december 2018. Policyen beskrivs medföra en väsentlig höjning av ambitionerna inom informationssäkerhet. Informationssäkerhetspolicyen beräknas läggas fram för beslut under våren 2020.
3. När policyen väl är antagen ska ett ledningssystem för informationssäkerhet att införas och inkluderat i detta är bl.a. att etablera rutiner för utbildningar inom informationssäkerhet och dataskyddsförordning, uppdatering och underhåll av styrande dokument, ingå som en del av internrevision samt införande av internkontrollmoment vid behov.

Granskning av kommunens arbete med dataskyddsförordningen (GDPR)

Sammanfattning och rekommendationer i oktober 2019

Kommunstyrelsen rekommenderades fortsättningsvis att åtgärda dessa brister skyndsamt:

4. Det saknas rutiner och/eller kontroller som säkerställer att personuppgifter endast behandlas för de ändamål som de samlades in för.
5. Det saknas en rutin för att uppdatera instruktioner och styrande dokument enligt nya krav inom personuppgiftsområdet.
6. Kommunen genomför inga regelbundna tester som kontrollerar att befintliga rutiner och legala krav gällande laglig gallring av personuppgifter efterlevs.

Styrelsens svar i december 2019

Kommunstyrelsen:

4. Se svar på fråga 1.
5. Se svar på fråga 3.
6. Saknar svar.

Granskning av kommunens arbete med dataskyddsförordningen (GDPR)

Uppföljning 2021

Kommunstyrelsen:

1. Kommunledningskontoret svarar att kommunen har sedan flera år tillbaka ett dataskyddsombud. På kansliet finns en funktion som samordnar GDPR-relaterade förfrågningar. En informationssäkerhetssamordnare som är placerad på kanslienheten, tillträdde sin tjänst 1 januari 2022. Det är i första hand tänkt att informationssäkerhetssamordnaren ska arbeta med att åtgärda (eller stödja verksamheterna i deras arbete med att åtgärda) gapen i kommunens arbete med dataskyddsförordningen. En beskrivning kommer utvecklas samtidigt som rollen utvecklas i och med att den är ny i kommunen beskrivs det.
2. Kommunledningskontoret svarar att arbetet med informationssäkerhetspolicyn har dragit ut på tiden. Nyligen har ett arbete med att se över hela kommunens hantering av information inletts med ett förslag till nytt reglemente för informationshantering, som ska ersätta befintligt arkivreglemente, remitterats ut till nämnderna. I det samlade arbetet tydliggörs också informationssäkerhetsarbetet. Förslag till ett nytt reglemente kommer färdigställas under 2022. Samtidigt pågår arbete med att ta fram ett nytt förslag till informationssäkerhetspolicy som beräknas färdigställas under första halvåret 2022. Kansliets huvuduppdrag inom informationssäkerhet är att samordna, stödja och underlätta kommunens arbete inom området, respektive verksamhet har alltid ansvar för sin information.
3. Under 2021 har ett arbete skett med att ta fram introduktionsutbildningar för (nya) kommunanställda. I samband med detta arbete har det noterats att vi behöver säkra uppföljningen av genomförda utbildningar. Det finns sedan tidigare en utbildning i informationssäkerhet, som också den behöver kunna följas upp. Avsikten är att arbetet med informationssäkerhet ska införlivas i kommunens befintliga ledningssystem, vilket kommer medföra en tydligare styrning och bättre kännedom om verksamheternas behov av stöd och resurser för att kunna bedriva sitt informationssäkerhetsarbete.

Bedömning

Kommunstyrelsen:

1. Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Den nyligen tillträdde informationssäkerhetssamordnaren ska enligt uppgift arbeta med att åtgärda/stödja verksamheterna i deras arbete med att åtgärda gapen i kommunens arbete med dataskyddsförordningen.
2. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats. Uppdaterad informationssäkerhetspolicyn och riktlinjer för informationssäkerhet saknas. Vi noterar att ett samlat arbete där informationssäkerhetsarbetet ingår uppges pågå, däribland förslag till ett nytt reglemente som planeras att färdigställas under 2022.
3. Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. Internutbildningar om informationssäkerhet och dataskyddsförordningen finns, men följs inte upp. Det finns en avsikt att arbetet med informationssäkerhet ska införlivas i kommunens befintliga ledningssystem.

Granskning av kommunens arbete med dataskyddsförordningen (GDPR)

Uppföljning 2021

Kommunstyrelsen:

4. Kommunledningskontoret uppger att rutin för att säkerställa att personuppgifter som samlas in endast behandlas för det ändamål de samlades in för, saknas fortsatt.
5. Under 2021 har ett arbete med att ta fram regler för styrande dokument genomförts och de reglerna är nu antagna svarar kommunledningskontoret.
6. Kommunledningskontoret uppger att några regelbundna tester avseende gallring inte har genomförts.

Bedömning

Kommunstyrelsen:

4. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats. Bristen bör därför åtgärdas skyndsamt.
5. Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. Den 1 januari 2022 träder dokumentet Riktlinjer för styrdokument i Upplands Väsby kommun i kraft. Dokumentet har dock inte uppdaterats enligt nya krav inom personuppgiftsområdet enligt rekommendationen.
6. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats. Bristen bör därför åtgärdas skyndsamt.

Granskning av momshantering

Sammanfattning och rekommendationer i januari 2020

Syftet med granskningen var att avgöra huruvida gällande rutiner och vidtagna åtgärder är i linje med mervärdesskattelagen (1994:200), ML, och det särskilda ersättningssystemet enligt lagen om ersättning för viss moms för kommuner (2005:807), LEMK.

Revisorernas sammanfattande bedömning var att kommunen generellt har goda rutiner för att fånga upp avvikelser. Vid granskningen identifierades dock risker i form av hantering av moms vid inköp och vidarefakturerings av byggtjänster (risk för byggbolagsstatus) och oredovisad återbetalning av moms genom jämkning.

Utifrån granskningsresultaten rekommenderas att:

1. Kommunen rättar jämningsmoms kopplad till förvärvad vindkraftsverksanläggning.
2. Kommunen har sökt jämningsmoms i LEMK-ansökan men inte återbetalat motsvarande belopp i momsdeklaration. Återbetalning ska ske i momsdeklaration för att hanteringen ska vara korrekt. Risken inklusive skattetillägg uppgår till 211 712 kr för 2018.
3. Kommunen utreder vidare i sin hantering av moms i samband med inköp och vidarefakturerings av byggtjänster. Då kommunen fakturerar vidare byggtjänster är kommunen "byggföretag" i momshänseende. Detta innebär en risk för oredovisad moms i kommunens momsdeklarationer avseende inköpta och vidarefakturerade byggtjänster som kommunen inte förvärvsbeskattat sig för. Enligt de fakturor vi tagit del av uppgår den oredovisade förvärvsmomsen till 201 085 kr.

Styrelsens svar i februari 2020

Kommunstyrelsen:

1. Kommunstyrelsen beslutar uppdra åt kommunledningskontoret att vidare utreda bakgrunden till felaktigt hanterad jämningsmoms kopplad till förvärvad vindkraftsanläggning. Efter utredning ska förslag på åtgärd lämnas till kommunstyrelsen.
2. Saknar svar.
3. Kommunstyrelsen beslutar uppdra åt kommunledningskontoret att utreda hanteringen av moms i samband med inköp och vidarefakturerings av byggtjänster. Utredningen ska syfta till att belysa i vilka situationer kommunen agerar "byggföretag" i momshänseende, samt vilka risker det medför. Utredningen ska också visa på vilka olika möjligheter kommunen har att hantera inköp och vidarefakturerings av byggtjänster.

Granskning av momshantering

Sammanfattning och rekommendationer i januari 2020

Utifrån granskningsresultaten rekommenderas fortsättningsvis att:

4. Kommunen upprättar utförligare skriftliga rutiner för hantering av moms vid försäljning och inköp. Även om kunskapen ute i verksamheterna är god är utförliga skriftliga rutiner att rekommendera för att säkerställa korrekt hantering över tid och i samband med byte av personal.
5. Kommunen säkerställer att lämnade bidrag där mottagaren upprättat en faktura med moms avser sådana riktade bidrag där mottagaren utför en momspliktig tjänst för att erhålla ersättningen. Skulle momsen vara felaktigt debiterad kan den inte hanteras genom ersättning i LEMK-ansökan och kommunen bör begära kreditfaktura motsvarande felaktigt debiterad moms.

Styrelsens svar i februari 2020

Kommunstyrelsen:

4. Inom ramen för utredningen under punkt tre ska också befintliga rutiner för hantering av moms vid försäljning och inköp ses över i enlighet med revisionskrivelsens förslag.
5. Kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt kommunledningskontoret att inom ramen för utredningen under punkt tre även se över rutiner avseende lämnade bidrag.

Granskning av momshantering

Uppföljning 2021

Kommunstyrelsen:

1. Kommunen har inte rättat den jämningsmoms som är kopplad till förvärvad vindkraftsverksanläggning. Sedan granskningen har ingen ytterligare jämningsmoms avseende vindkraftverket sökts. Kommunledningskontoret avser att skicka en förfrågan om hanteringen till Skatteverket.
2. Kommunen har sedan granskningen inte sökt jämningsmoms.
3. Kommunledningskontoret svarar att kommunen inväntar ställningstagande från Skatteverket i frågan om omvänd skattskyldighet för kommuner vid inköp av byggtjänster. Ställningstagandet tydliggör att omvänd skattskyldighet ska gälla även om inköpen endas görs för kommunens myndighetsutövning, dvs icke-ekonomisk verksamhet. Att en kommun kan vara byggföretag om kommunen säljer byggtjänster följer av momsagens regler. Skatteverket har dock i tidigare ställningstaganden uttalat en presumtion för att en kommun i normalfallet inte är ett byggföretag. Detta har nu justerats genom det nyligen publicerade ställningstagandet. Kommunen kommer söka externt stöd i hur det nya ställningstagandet kommer påverka kommunen samt hur kommunens rutiner behöver ses över.
4. Skriftliga rutiner för hantering av moms vid försäljning och inköp har inte upprättats uppger kommunledningskontoret.
5. Kommunledningskontoret svarar att befintliga rutiner för momshantering av lämnade bidrag inte har setts över.

Bedömning

Kommunstyrelsen:

1. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats. Vi noterar dock att kommunledningskontoret avser att skicka en förfrågan om hanteringen till Skatteverket.
2. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats.
3. Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. Rekommendationen är inte åtgärdad, men noterar att kommunen har initierat ett arbete och inväntar ställningstagande från Skatteverket för att kunna gå vidare med frågan.
4. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats. Bristen bör därför åtgärdas skyndsamt.
5. Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats. Bristen bör därför åtgärdas skyndsamt.